

EIRENE - Quo Vadis?

Grondbeginselen programma

Internationale Oecumenische Vredesdienst EIRENE

Wij van EIRENE, Internationale Oecumenische Vredesdienst, stellen in deze brochure onze uitgangspunten aan de orde. Ook willen we laten zien hoe we proberen die te vertalen in praktisch werk. Bij onze activiteiten oriënteren we ons op deze tekst; en wie ons beter wil leren kennen, krijgt hier de kans om over onze uitgangspunten mee te denken. Deze brochure geeft de gelegenheid tot kritiek. Daarom zal aan dit stuk steeds opnieuw verder geschreven kunnen worden. Wij beschrijven hier, ons bewust van onze grenzen, een ideaal waarnaar we streven. In werkelijkheid zijn we van de realisering nog ver verwijderd, maar we willen bewust en met moed deze utopie voor ogen houden.

I. De geschiedenis van EIRENE - Waar komen we vandaan?

De jaren van nationaal-socialisme en Tweede Wereldoorlog leidden tot hernieuwde aandacht voor een kernpunt van het evangelie, namelijk: vrede stichten. Angstig en verward zwegen in die tijd de meeste mensen. Slechts weinigen waren bereid te protesteren, tegenstand te bieden en de gevolgen voor zichzelf en hun familieleden te dragen. Een van hen was André Trocmé, dominee in Le Chambon-sur-Lignon in Zuid-Frankrijk. Hij wilde God meer gehoorzamen dan de mensen. Hij wist dat de tijd voor ongehoorzaamheid aan regeringsbesluiten gekomen was. Hij en zijn gemeente pleegden geweldloos verzet tegen het bevel om Joodse mensen uit te leveren. Zij redden in die tijd duizenden levens. Na de oorlog werd deze Fransman de motor van IFOR (International Fellowship of Reconciliation). Hij en Peter Dyck, een Amerikaanse doopsgezinde dominee, namen het initiatief de oecumenische vrijwilligersdienst EIRENE op te richten. Deze twee mensen werden gekenmerkt door:

- Hun vertrouwen in God
  - Hun vertrouwen in de kracht van de waarheid en de naastenliefde
  - Hun rijkdom aan ideeën en hun creatieve daden.
- Hun ideeën, hun consequente wijze van leven en hun radicaal engagement blijven richtinggevend voor EIRENE. Ook het werk van Mahatma Gandhi had invloed op de ontwikkeling van EIRENE.

Aan de wieg van EIRENE stonden het ondubbelzinnige “nee” tegen geweld en het verlangen om dienstweigeraars de mogelijkheid van een zinvolle vervangende dienst te bieden. Uitgangspunt was de gedachte een bijdrage te leveren om de kloof tussen arme en rijke volken te overbruggen. Jonge mensen uit verschillende landen werken samen en geven zo tekens van wederzijds begrip.

De historische vredeskerken van Doopsgezinden en Brethren, de IFOR en Europese christenen die zich inzetten voor geweldloosheid, richtten in 1957 EIRENE op. Nog in hetzelfde jaar vertrokken de

eerste vrijwilligers naar het vroegere Franse protectoraat Marokko om daar met Algerijnse vluchtelingen te werken. Na eeuwen van Europees machtsdenken en kolonialisme is de dienst in de projecten een teken van een nieuwe verhouding – als partners - tussen de landen van het Noorden en het Zuiden.

De projecten waarin EIRENE sindsdien heeft meegewerkt, kan men als volgt indelen:

Verzoening:

- Doordat met mensen in vroegere koloniën partnerrelaties worden opgebouwd en zo spanningen verminderd worden,
- Doordat de vrijwilligers het werk en het leven met minderheden, oorlogsslachtoffers en vluchtelingen delen.

Sociale gerechtigheid:

- Bijvoorbeeld doordat jongeren met een achterstand een beroepsopleiding krijgen.

Voorzien in de eerste levensbehoeften:

- Doordat EIRENE onmiddellijke hulp verleent in rampsituaties,
- Doordat vrijwilligers geïntegreerde dorpsontwikkelingsprogramma's ondersteunen,
- Doordat ze meewerken om de basisvoorzieningen bijv. met water en elektriciteit veilig te stellen of een infrastructuur op te bouwen, bijv. met medische programma's of coöperaties,
- Doordat ze agrarische basisprojecten ondersteunen.

De dienst in de projecten is een teken van een nieuwe verhouding – als partners – tussen de landen van het Noorden en het Zuiden.

Op de weg die we gingen, hadden ook wij deel aan de dwalingen van de zogenaamde ontwikkelingshulp en raakten we verstrikt in tegenstrijdigheden:

- Hulp aan slachtoffers van een ramp werkt alleen als tegelijkertijd een nieuwe bestaansmogelijkheid wordt geschapen, omdat anders een vorm van afhankelijkheid blijft bestaan.
- Vorming door een vakopleiding is belangrijk als tegelijkertijd na de opleiding de integratie in de arbeidsmarkt zo gerealiseerd kan worden dat de internationale werkverdeling niet versterkt wordt.
- Bevorderen van landbouw is zinvol als niet tegelijk een nieuwe afhankelijkheid wordt gecreëerd door import van zaigoed, mest, bestrijdingsmiddelen of reserveonderdelen.
- Het betrekken van de partners bij de planning en uitvoering van de projecten is noodzakelijk, maar hoe vaak werd in wezen buiten hen om beslist?

Vaak duiken nieuwe tegenstrijdigheden op, zodra de oude overwonnen zijn. Desondanks moet het werk doorgaan. Zo kunnen we bijvoorbeeld in noodsituaties de handen niet in de schoot leggen, omdat we bang zijn ze vuil te maken; juist door dit soort moeilijkheden hebben we de "schoonheid van het compromis" (Gandhi) leren waarderen.

We begonnen ook de situatie hier door te lichten. Veel oorzaken van de ongerechtigheid en ellende in de wereld zijn te vinden in de industrielanden. We stelden vast dat armoede vaak door uitbuiting ontstaat, dat de economische centra profiteren van de marginale gebieden. Dat geldt zowel binnen het Noorden en het Zuiden zelf als tussen het Noorden als centrum en het Zuiden als randgebied.

Om de betekenis van deze samenhang te onderstrepen, heeft EIRENE in 1977 een vrijwilligersprogramma in het leven geroepen in Europa en de USA. Het is een uiting van solidariteit met hen die in de kapitalistische maatschappij naar de rand geduwd zijn: onbehuisden, geesteszieken, gehandicapten, werklozen, dienstweigeraars, politieke gevangenen. Daarbij moeten ook de structuren geanalyseerd worden en is bewustwording nodig.

Voortdurend beleven de EIRENE-vrijwilligers onrechtvaardige structuren in het Noorden en in het Zuiden. Dit daagt ook uit tot politieke acties. Daarom wil EIRENE niet alleen een vrijwilligersorganisatie zijn, maar ook actief deelnemen aan de beweging voor gerechtigheid, vrede en heilheid van de schepping.

II. De wereld waarin wij leven

Om onze droom van een rechtvaardige en menselijke wereld beter te benaderen, moeten we uitgaan van de realiteit waarin we nu leven. Pas als we de toestand van de wereld beschreven hebben en de oorzaken van de huidige situatie met name genoemd zijn, kunnen we proberen ze gericht te veranderen. Wij – vooral de christenen – voelen ons vaak schuldig aan de maatschappelijke wantoestanden waarin we verwickeld zijn. En inderdaad profiteren we vaak van de heersende verhoudingen en maken deze mogelijk door passief of actief er aan mee te werken. Maar het is verkeerd als we niet voldoende analyseren en geen onderscheid maken tussen daders en mededaders. Onze medeschuld mag er geen alibi voor worden dat we de daders en de onrechtvaardige structuren niet bij name noemen.

Wij willen een wereld zonder geweld en zonder wapens, maar

- De invloed van het leger vormt in veel landen een tegenpool tegen democratische ontwikkelingen aan de basis. Geld, kennis en grondstoffen worden verkwest,
- Bedrijven en concerns willen ook in de toekomst van wapenproductie en –export profiteren en tegelijkertijd financieren wij met ons belastinggeld het militaire apparaat.

Wij willen een natuur die leeft en leven mogelijk maakt, maar

- Bestrijdingsmiddelen en mest vergiften bodem en grondwater, en maken het ook nog mogelijk dat mammoetboeren overschotten van goedkoop en ongezond voedsel produceren,
- Gentechnologie met haar zichzelf verveelvoudigende risico's heeft onoverzienbare gevolgen. Omdat men eraan verdienen kan, o.a. door nieuw zaigoed, wordt ze veel te snel ontwikkeld en tegelijkertijd verpesten wij het milieu nog meer met onze auto's, omdat we niet willen afzien van individuele mobiliteit.

Wij willen een rechtvaardige goederenverdeling en gemeenschappelijk delen, maar

- De industrielanden misbruiken de schuldenlast om de economie van de “tweederde” wereld onder controle te houden en politieke druk uit te oefenen,
- De leidinggevende groepen van veel arme landen hebben persoonlijk voordeel bij het

neokolonialisme en daarom vaak geen interesse voor verandering van onrechtvaardige structuren,

- tegelijkertijd hebben wij spaartegoeden bij traditionele banken en streven naar een optimale renteopbrengst.

Wij willen een samenleven als partners, maar

- staten maken van de ontwikkelingshulp een instrument voor economische invloed op het buitenland,
- ons schoolsysteem voedt nauwelijks op tot coöperatief gedrag en weerspiegelt eigenlijk de verhouding tussen Noord en Zuid,
- tegelijkertijd kopen wij als vanzelfsprekend goedkoop koffie, thee, kleding, zonder eraan te denken dat dit alleen door de uitbuiting van de landarbeid(st)ers in de tweederde wereld mogelijk is.

Wij willen menselijke waardigheid en zelfbeschikking voor ieder mens, voor vrouw, man en kind, maar

- de media brengen amusementsprogramma's die van het werkelijke leven afleiden en tot passiviteit uitnodigen,
- vrouwen worden nog steeds achtergesteld in de wereld van de arbeid en in de politiek,
- tegelijkertijd zijn wij sceptisch als homoseksuelen samenleven en naar gelijkberechtiging met de heteroseksuelen streven.

III. EIRENE en christen zijn

Sinds de oprichting wordt EIRENE gedragen door mensen die leven uit het geloof in de bevrijdende kracht van het evangelie. Centraal in het christelijke geloof staat het rijk van God. Dat brengt heel concrete economische, politieke en sociale consequenties met zich mee. Want het rijk van God ontstaat midden onder ons. Het maakt het visioen van een geweldloos samenleven van alle mensen in harmonie met de hele schepping tot werkelijkheid.

Het rijk van God ontstaat midden onder ons. Dat brengt heel concrete economische, politieke en sociale consequenties met zich mee.

Jezus heeft het rijk van God geleerd en geleefd: de groep om hem heen nam de armen, rechtelozen, onderdrukten en geminachten heel serieus. Ze kwamen zelf aan het woord, herkregen hun menselijke waarde en waren daardoor in staat zich voor het leven in te zetten. De heersende machten in de maatschappij zagen in de beweging van Jezus een gevaar voor de bestaande orde. Zij hielden de door Jezus voorgeleefde bekering (vergelijk: Bergrede, Mattheus 5 t/m 7) voor zo bedreigend dat ze hem terechtstelden. Na zijn kruisiging beleefden mensen de opstandingervaring, dat ze namelijk verder konden gaan op de weg naar het rijk van God. Dit geloof verbindt ook nu nog christenen die zich voor een vernieuwde wereld inzetten. In gebed,

meditatie en avondmaal voelen zij in zich een kracht die het menselijke te boven gaat. Als mensen zo het leven en de wereld bekijken, zijn aanzien, invloed, macht en geld niet belangrijk meer. Het evangelie kan mensen ertoe bevrijden zich in te zetten zonder voor nadelen en risico's terug te schrikken, tot misschien zelfs de inzet van het eigen leven.

Christenen van verschillende confessie vieren bij EIRENE samen hun geloof. Als ze zich samen bezinnen op de boodschap van het rijk van God, verliezen confessionele spanningen en geredetwist voor hen hun betekenis.

Bij EIRENE werken mensen van verschillende origine mee: christenen die in hun kerk actief zijn, christenen die van hun kerk vervreemd zijn, maar vanuit het evangelie willen leven, en niet-christenen die zich uit andere motieven geweldloos voor vrede en gerechtigheid inzetten. Het is logisch dat christenen en niet-christenen bij EIRENE van elkaar leren. Werken voor een verzoende mensheid verdraagt geen sektarische afbakening.

EIRENE wil als "oecumenische vredesdienst" geen zending / missie bedrijven, maar zoekt de dialoog met andere religies en levensbeschouwingen. Doel van het gesprek is dat alle partijen in wederzijdse uitwisseling een diepergaande toegang tot hun eigen geloof vinden.

IV. EIRENE en geweldloosheid

Iedereen wil vrede – maar vele willen de huidige onrechtvaardige machtsverhoudingen behouden; zij willen met soldaten en wapens de vrede waarborgen. Wij verstaan onder vrede iets anders. Wij zetten ons in voor een geweldloosheid, die niet allen het doel, maar ook de weg is. Geweldloosheid als houding en als strategie voor het oplossen van conflicten is voor iedereen te begrijpen en te doen, en is in overeenstemming met het geloof en het geweten van christenen. We zullen nu aspecten van de geweldloosheid in de vorm van stellingen formuleren. Ze kunnen voor EIRENE als oriëntatie- en discussiepunten dienen.

Geweldloze actie

Geweldloosheid is niet passief, maar actief. In geweld en onrecht berusten omdat men geen hoop heeft, is juist het tegendeel van gewelddoos handelen. Door bewust om te gaan met de eigen agressiviteit wordt deze een creatieve energie. Geweldloze acties zijn o.a.:

- dialoog en onderhandelingen
- acties om het probleem aanvoelbaar te maken: straattheater, symbolische demonstraties, vlugschriften, vasten...
- Directe acties: boycot, alle soorten van stakingen, blokkade, bezetting, burgerlijke ongehoorzaamheid, hongerstaking...

Geweldloosheid is meer dan politiek handelen

Er zijn mensen die onvermoeibaar en met volledige inzet werken voor een betere wereld van morgen en daarbij hun persoonlijke relaties op het spel zetten. Geweldloosheid vraagt niet alleen politieke actie, maar zet ook een stempel op de eigen persoon, op het gedrag van alledag en de relaties tot anderen en tot de natuur.

Rust en stilte vinden in jezelf

De mens is een ondeelbare eenheid van lichaam, ziel en geest. Een belangrijk onderdeel van de geweldloosheid is het ervaren van de kracht van de stilte en het in alle rust bij zichzelf zijn, de meditatie. Dat is een hulp bij de omgang met de bewuste en onbewuste levensenergie, ook met de agressie. Meditatie en gebed zijn geen vervangingsmiddel voor het samen nadenken over persoonlijke en politieke ervaringen of voor actie. Veeleer bevruchten stilte, overdenking en gemeenschappelijke actie elkaar, vullen ze elkaar aan.

Het geweld bij de naam noemen

Het ontdekken en bij name noemen van het geweld is de eerste stap naar geweldloosheid. Verborgen en bijzonder kwaadaardig is het geweld van de onrechtvaardige structuren, hoewel die meestal met geen enkele wet in strijd zijn.

Een einde maken aan het zwart-wit denken

De grens tussen goed en kwaad loopt niet tussen mensen, maar dwars door elk mens heen: ze zitten beide in ieder mens. Deze kijk op de mens stelt ons in staat ook de vijand lief te hebben en hem / haar gewelddoos tegemoet te treden.

Structuren die een geweldloze oplossing van conflicten mogelijk maken

Conflicten moeten niet in de doofpot gestopt, maar aan het licht gebracht worden. Uiterst belangrijk is daarbij, hoe dat gebeurt. Heel wat structuren - bijvoorbeeld hiërarchische - bevorderen verheimelijking van conflicten. Daarom willen wij een bijdrage geven aan het scheppen van structuren die een geweldloze oplossing van conflicten vergemakkelijken.

Bereidheid nadelen op de koop toe te nemen

Als wij de dodelijke spiraal van het geweld willen doorbreken, moeten wij ons oefenen zelf niet langer geweld te gebruiken, maar we moeten ook bereid zijn de nadelige gevolgen van die houding op de koop toe te nemen. Dat kan betekenen dat men laster, boetes of gevangenisstraf, in extreme situaties zelfs nog grotere risico's, op zich moet nemen. Doordat wij samen en actief ons standpunt tegenover de gevolgen van de geweldloosheid bepalen, kunnen wij leren vastberadener onze grenzen – bijvoorbeeld onze angst en onze behoefte aan veiligheid – te overwinnen.

Constructief alternatief

Werken aan een constructief alternatief is de keerzijde van geweldloze actie. Alternatieve projecten zijn daarbij wegwijzers naar de tijd waarin de conflicten zijn opgelost. Het is belangrijk de macht van de consument te benutten: door het kopen in “één-wereld-winkels” (“derde-wereld-winkels”), biowinkels of producent-consument-coöperaties, maar ook: geld beleggen bij alternatieve banken.

Burgerlijke ongehoorzaamheid

Het kan gebeuren dat een wet schreeuwend onrecht scheidt of ondersteunt. In zo'n geval betekent een geweldloze gedragslijn dat men deze wet openlijk overtreedt en de straf voor deze "overtreding" benut om het grote publiek op het onrecht attent te maken. De keuze van geweldloze middelen richt zich naar het principe van de aanpassing aan de situatie en beweegt zich al naar urgentie, belang en scherpte van de strijd tussen protest binnen de letter van de wet en burgerlijke ongehoorzaamheid. Om zich tegen onrecht, misstanden en geweld te verzetten, kiest geweldloosheid methoden die in overeenstemming zijn met het nagestreefde doel.

Bevrijdingsbewegingen

Wij zijn solidair met mensen en volken die zich van onderdrukking bevrijden of bevrijd hebben. Het sterkst voelen wij ons echter verbonden met geweldloze bewegingen, omdat wij geloven dat de keuze van de middelen het eindresultaat beïnvloedt. Maar wij veroordelen niet de personen die hun leven wagen in een gewapende strijd voor bevrijding, omdat ze in hun omstandigheden geen andere mogelijkheid zien. Het lot van de onderdrukte volken raakt ons en ook hier bij ons zetten wij ons er voor in dat onmenselijke maatschappijstructuren veranderd worden.

V. EIRENE concreet

Na de beschrijving van het ontstaan van EIRENE en van onze levensbeschouwelijke achtergrond zullen we uiteenzetten, hoe wij binnen dit beschreven kader concreet werken en nog beter zouden kunnen werken. We willen laten zien, hoe wij de aspecten van onze doeleinden kunnen realiseren in afzonderlijke projecten (acties), die echter vaak niet meer dan een teken zijn van wat ons voor ogen staat. EIRENE werkt met vrijwillig(st)ers die in het kader van Noordprogramma, Zuidprogramma of de zogenaamde “solidaire leerdienst” een dienstverband in het buitenland op zich nemen. EIRENE heeft ook leden die in het eigen land werkzaam zijn.

Vrijwillig(st)ers

Wij verstaan onder vrijwillig(st)ers: vrouwen en mannen die zich met de in eigen land verworven ervaring en kennis gedurende een beperkte periode ook in een ander land voor meer menselijkheid en gerechtigheid willen inzetten. De vrijwillig(st)ers beschouwen deze dienst niet als springplank voor een carrière, maar als een bijzondere tijd in hun leven, waarin ze zich intensiever met de situatie van anderen bezighouden. Ze hopen daardoor ook inspiratie voor hun eigen leven te ontvangen. Met hun in de dienst opgedane ervaringen en inzichten werken velen na hun terugkeer met grote inzet in eigen land.

Vrouwen en mannen zetten hun geëngageerd-zijn ook in een ander land voort.

De dienst zelf

Het is niet ene tijd waarin de vrijwillig(st)ers zich voor anderen opofferen, maar waarin ze zich samen met anderen ontplooiën. Het is het kiezen van een eenvoudig leven en dat weerspiegelt zich ook in de betaling die niet op prestatie berust. EIRENE gaat uit van het principe dat de vrijwillig(st)ers genoeg geld voor een eenvoudig leven krijgen, maar niet genoeg om te sparen. De vrijwillig(st)ers in het Zuidprogramma, die een beroepsopleiding, beroepservaring en soms een gezin hebben, krijgen een vergoeding die met het eenheidsloon van de vaste bureaumedewerkers vergelijkbaar is. De meestal jongere vrijwillig(st)ers in het Noordprogramma krijgen in hun een- of tweejarige diensttijd zakgeld.

De dienst: keuze voor een eenvoudig leven.

Noordprogramma

Het Noordprogramma zien wij als vredesdienst,

- Omdat het vooral voor dienstweigeraars en pacifisten bedoeld is,
- Omdat het betrekking heeft op alle voor de vrede belangrijke gebieden van de overlevingsbeweging:

- Antimilitarisme
- Christelijke gemeenschappen
- Emancipatie van minderheden
- Vrouwenbeweging
- Ecologie
- Solidariteit met de volken in de tweede wereld
- Verzoeningswerk in gebieden waar spanning is

Met het Noordprogramma geeft EIRENE vrijwillig(st)ers de kans een dienst in Europa en Noord-Amerika op zich te nemen in projecten die van dezelfde levensvisie uitgaan als de onze. We willen door deze bemiddeling de internationale banden versterken met en tussen basisinitiatieven, die elk op hun gebied te maken hebben met onrechtvaardige ontwikkelingen in de maatschappij.

Aan Duitse dienstweigeraars biedt het Noordprogramma een alternatief dat in staat tussen de door de staat gegeven plaatsvervangende dienst en de totale dienstweigering. In het kader van §14b van de Duitse wet op de vervangende dienstplicht moet EIRENE bij het organiseren van buitenlandse vredesdiensten voor dienstweigeraars helaas compromissen sluiten die we echter nog acceptabel vinden. Voor dienstweigeraars die bijvoorbeeld het gedwongen karakter van de vervangende dienst niet met hun geweten in overeenstemming kunnen brengen, blijft alleen de totale weigering over. N.B: In Nederland wordt ernaar gestreefd een EIRENE-dienst als plaatsvervangende dienst erkend te krijgen.

Als onderdeel van het Noordprogramma kent EIRENE ook vrijwillige dienst van senioren. Daaraan kunnen mensen deelnemen die zich na de levensfase van kinderopvoeding en beroep willen inzetten voor sociaal- en vredeswerk in het buitenland.

De organisatie EIRENE en de vrijwillig(st)ers zelf hopen door hun partners in Europa en Noord-Amerika geïnspireerd te worden en staan open voor hun kritiek. De dienst in het buitenland wil ook inspireren tot verdere inzet in eigen land.

De ontwikkelingsdienst van EIRENE-vrijwillig(st)ers in de tweede wereld is een waagstuk.

Zuidprogramma

Het zuidprogramma is de ontwikkelingsdienst van EIRENE. Wij kritiseren in eigen land een begrip van vooruitgang dat vooral de groei van de economie als norm neemt. We willen dan ook deze opvatting van ontwikkeling niet naar de zuidelijke landen overbrengen. Met onze partners zoeken wij naar wegen voor een op eigen verantwoordelijkheid berustende, zelfstandige ontplooiing van de mensen in overeenstemming met de cultuur en traditie van elke streek.

EIRENE ondersteunt de partners allereerst door het uitzenden van mensen, van vrijwillig(st)ers met beroeps- en persoonlijke kwaliteiten. Als EIRENE bepaalde projecten bovendien met geld subsidieert, mag dit de partners niet tot een passieve rol verleiden. Veeleer moet het een proces bevorderen, waarbij benadeelde groepen hun eigen krachten en een sterker zelfbewustzijn ontwikkelen.

De ontwikkelingsdienst van EIRENE-vrijwillig(st)ers in de landen van het Zuiden is een waagstuk. Als vrijwillig(st)ers hun eigen ideeën en programma's aan anderen opdringen, dragen ze eraan bij dat mensen zich door niet-eigen waarden laten bepalen. We streven naar een voortdurende uitwisseling van gedachten, dan kan het samen delen van kennis, ervaring en geld bij de partners initiatieven in het leven roepen voor een op eigen regie berustende ontwikkeling.

Wij zoeken samenwerking met groepen, regerings- en andere organisaties,

- Waarmee een open dialoog mogelijk is,
- Die eigen initiatieven ontwikkelen of lokale acties van anderen en zelfstandig optreden van deze groepen aanmoedigen,
- Die van de principes van sociale rechtvaardigheid en zelfbestuur uitgaan,
- Die rekening houden met de traditionele waarden en structuren,
- Die zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid tegenover de natuur,
- Die de plaatselijke materialen en een aangepaste techniek gebruiken.

Deze criteria gelden ook in de industrielanden als oriënteringsmaatstaf. De ontwikkelingssamenwerking heeft tot nu toe nauwelijks rekening gehouden met de speciale behoeften van vrouwen. Daardoor hadden veel projecten vooral voor hen een negatieve uitwerking. EIRENE wil daarom bij al haar initiatieven nagaan of ze de positie van de vrouwen in de maatschappij verbeteren en van hun bekwaamheden en creativiteit gebruik maken. Want onze medewerking mag geen aanleiding zijn tot nieuwe overheersing op de suprematie van de mannen ondersteunen.

Solidaire leerdienst

Het beschikbaar stellen van deskundigen is slechts een aspect van de ontwikkelingssamenwerking. De uitwisseling tussen solidariteitsgroepen bij ons en "zelfhulpgroepen" op het zuidelijke halfrond is een tweede aspect. Deze uitwisseling is een bijdrage aan het internationale netwerk van basisbewegingen die hun eigen ontwikkeling nastreven.

Sinds 1980 begeleidt EIRENE in de Solidaire Leerdienst leden van initiatief- en actiegroepen hier, die als vrijwillig(st)er in een project van een partnergroep in Afrika, Azië of Latijns-Amerika werken. Deze projecten worden door ondersteuningsgroepen in het eigen land gefinancierd.

**Solidaire Leerdienst:
een uitwisseling tussen solidariteits-
groepen bij ons en zelfhulpgroepen in
de tweederde wereld.**

Als EIRENE-vrijwillig(st)ers van hun ontwikkelingsdienst of Solidaire Leerdienst terug komen en in de openbaarheid treden met het verslag van hun dienst, zijn zij spreekbuis van de mensen met wie ze samenleefden. Bovendien wil EIRENE vertegenwoordig(st)ers van partnergroepen uit het zuiden de kans geven, zelf in Europa aan het woord te komen (Zuid-Noord-uitwisseling).

Leden

Wie de verplichting op zich wil nemen EIRENE langdurig financieel en/of actief te ondersteunen, kan lid worden van een nationale afdeling en daardoor de politiek van EIRENE mee bepalen.

Activiteiten in eigen land

EIRENE is meer dan een organisatie voor dienst in het buitenland. De ervaringen van de vrijwillig(st)ers dagen ons uit tot betrokkenheid ook in eigen land. We ervaren dat steeds meer mensen zich als enkeling machteloos voelen en naar een plek zoeken waar ze een begin kunnen maken zichzelf en de maatschappij te veranderen.

**De solidariteit met het buitenland
daagt ons uit tot
engagement in eigen land.**

EIRENE-leden, donateurs en teruggekeerde vrijwillig(st)ers ontmoeten elkaar in forums (= plaatselijke groepen), commissies, werkgroepen, bij weekend en feesten. Kenmerkend voor EIRENE zijn daarbij onderlinge uitwisseling van ervaringen en

bereidheid tot standpuntbepaling over de volgende punten:

- Het zoeken naar een plaats in de maatschappij waarvoor men door eigen aard en eigen mogelijkheden werkelijk geschikt is,
- Het samen delen van het dagelijkse werk (koken, schoonmaken, zorg voor de kinderen, baan, eventueel parttime, e.d.) en van geld (salarisbeperking), de (financiële) ondersteuning van projecten en vrijwillig(st)ers, een andere levensstijl (gebruiken van milieuvriendelijker vervoermiddel, vermijden / recycling van afval, kritisch consumptiebewustzijn),
- Samen feestvieren, bewogen zijn, stil zijn, mediteren, bidden,
- Samen leren (nadenken over samenhangen op politiek gebied en zoeken naar mogelijkheden daaraan iets te doen),
- Deelnemen aan geweldloze acties (vasten, burgerlijke ongehoorzaamheid).

Omdat onze krachten, onze financiële middelen en onze tijd beperkt zijn, zoeken we verbinding met andere groepen en organisaties, die hetzelfde doel voor ogen hebben. Alleen kunnen wij, EIRENE-mensen, maar weinig uitrichten. Maar we zien onszelf als schakel tussen groepen, die Dom Helder Camara “Abrahamitische minderheden noemt (zie hieronder): groepen die als Abraham met zijn clan uit hun door ongerechtigheid gekenmerkte land van herkomst opbreken naar het “beloofde land” zonder van te voren de weg daarheen te kennen. Maar zo nu en dan wordt onderweg als iets van het doel gerealiseerd.

EIRENE – Quo vadis? Waarheen ben je op weg?

Appèl aan de minderheden

(gebed van de abrahamitische familie)

Mogen onze ogen opengaan. Laten we onmiddellijk beginnen ons egoïsme achter ons te laten, uit onszelf te treden en ons voorgoed, welke offers het ook kost, te wijden aan de geweldloze strijd voor een rechtvaardiger en menselijker wereld.

Laten we de beslissing niet uitstellen tot morgen; laten we vandaag beginnen, nu, verstandig en vastberaden.

Kijken we om ons heen en zorgen we dat we de broers en zusters zien die getekend zijn door dezelfde roeping als wij om ons comfort op te geven en ons aan te sluiten bij al degenen die hongeren naar waarheid en die gezworen hebben hun leven te geven voor de opbouw van de vrede door rechtvaardigheid en liefde.

Verliezen we onze tijd niet met discussies wie het bevel zal voeren. Belangrijk voor ons is, ons te verenigen en voorwaarts te gaan, er goed aan denken dat de tijd tegen ons werkt.

Laten we het beste van onszelf geven aan de dubbele taak van de morele bevrijdingspressie tot deze onontbeerlijke veranderingen van structuren bewerkt:

- Winnen we, zonder moeite te sparen en onze scheppende verbeelding de vrije loop latend, de gegevens en de informatie in over de onrechtsituaties die we willen veranderen;
- Verspreiden we, met alle redelijke en rechtvaardige middelen, deze gegevens en bewezen informatie die alle kritiek kan doorstaan en die in staat zijn, het geweten te verontrusten van allen die rechtschapen zijn en de gerechtigheid beminnen.

Blijven we bij dat alles in staat tot de grootst mogelijke standvastigheid, zonder in haat te vervallen, en tot het grootst mogelijke begrip, zonder dat we tot heulen met het kwaad vervallen.

Dom Helder Camara
(vertaling: Ed Herkes)
Overgenomen uit het boek “Opvoeding tot vrijheid”